

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΤΟΥ ΣΗΜΕΡΙΝΟΥ ΦΥΛΟΥ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

*Οφειλομένη εξήγησις υπό Δ. Γρ. Καμπούρογλου.

*Η πλατεία του Συντάγματος υπό Χ. Ανίνου.

*Έργα και ημέραι υπό Δ. Γρ. Κ.

*Η κολοκύθα του γέρο-Σταύρου (αφήγησις ἀληθής) υπό Περιπατησικού.

*Τό άσυλον τῶν θεῶν υπό Ι. Μ. Δαμβέρρη.

*Απαντήσεις άνευ έρωτήσεων (ποικίλια).

Η ΠΟΛΙΟΡΚΙΑ ΤΗΣ ΦΛΩΡΕΝΤΙΑΣ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΙΑ

ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΥ ΓΟΥΕΡΑΤΣΗ

ΚΑΤΑ ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΝ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ ΠΑΝΑ

(συνέχσιαν ἴδε ἀριθ. 1).

Εἶτα πάντα ταῦτα φαιδρύνουσα διὰ τῆς ἀγνοτέρας ἀκτίνας, ἥτις ἐξήστραφέ ποτε ἐν ἰταλικῷ οὐρανῷ, ἐκθαμβοὶ βαθμηδὸν τὸ τοῦ ἐξορίστου πνεῦμα, ὁμοία πρὸς παῖδα, ὅστις ἀφοῦ παίξων συγκεντρώσῃ τὸ ἡλιακὸν φῶς ἐν τινι κατόπτρῳ, ἀρέσκειται νὰ κατακλύσῃ πρὸς στιγμὴν τὰ ὅμματα τοῦ διαβάτου δι' ὠκεανῷ λάμπφεις. Ὁ δὲ ἐξοριστος, μαρναρόμενος ἐν τῇ ἀγωνίᾳ πυρετώδους πόθου καὶ κατανώσας τὸν βίον ἐν τῇ φλογερᾷ ταύτῃ θεωρίᾳ, ἐννοεῖ διατί οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνας τὰς Ἐρινύδας ἀπεκάλουν Εὐμηνίδας. Ἀλλά, διατί ὤφειλε νὰ προτιμᾷ τοῦτο καὶ οὐχί ἐκεῖνο τὸ μέρος τῆς πόλεως; Πάντα δὲν ἀπετέλουσιν τὴν προσφιλῆ αὐτῷ πατριδα; Ἐπλανᾶτο οὕτως ἀσκοπῶς, διότι ὅπου δῆποτε ἔστρεψε τὸ βλέμμα συνήντα ἀντικείμενα συμπαιθείας, ἡδονῆς ἢ ἀλγους.

Ἄν τὰ μέρη, ἃ διήρχετο, ἀνεμίμησκον αὐτῷ ὠραίαν τινά τῶν συμπολιτῶν του πράξιν ἢ ἀδελφικὴν σφαγὴν, ἠδύνατό τις νὰ γνωρίσῃ τοῦτο ἐκ τοῦ βήματος αὐτοῦ, ὅπερ καθίστατο βραδύτερον ἢ ἐπεσπεύδετο, ὡσανεὶ οἱ πόδες ἐπάτουν ἐπὶ πλακίον πυρίνῳν. Καὶ ὅτε μὲν παρετήρει τοὺς τεραστίους ὄγκους τῶν ἀριστοκρατικῶν μεγάρων, μείζονας ἔτι ἐν τῷ σκότει φαινομένους, καὶ ἐστέναζε διὰ τὰ μίσῃ, ἅτινα τὰ προωρισμένα εἰς τὸν ἥσυχον ἀστικὸν βίον οἰκήματα εἶχον μεταβάλλει εἰς φρούρια· ἐπὶ μακρότερον ὁ ἔτι ἔμενε βλέπων τὰς ταπεινὰς οἰκίας τῶν τοῦ λαοῦ, ὠκοδομημένας πρὸς τὰ ὑπερήφανα ἐκεῖνα μέγαρα, ὅπως ἐν αὐτοῖς εὐρίσκωσιν ὑποστήριξιν, καθ' ὃν τρόπον ἀκριβῶς ἐν τῷ κόσμῳ οἱ ἀδύνατοι παραδίδονται εἰς τοὺς ἰσχυροὺς, ὅπως τυγχάνωσι προστασίας. Ἀλλά καθ' ὃν τρόπον ἐν τῷ κόσμῳ οἱ ἀδύνατοι κύπτοντες διηγεκῶς ἐξαχρειοῦνται μόνον καὶ ἐγκαταλείπονται, καὶ αἱ οἰκίαι ἐκεῖναι ἐκ τῆς γειννιάσεως τῶν ὑψηλῶν μεγάρων ἐστεροῦντο τοῦ φωτός καὶ τῆς ζωογόνου κυκλοφορίας τοῦ ἀέρος. Προχωρῶν ἔτι, ἐβύθιζε τὸ βλέμμα εἰς τὰ ἐργαστήρια τῶν τεχνιτῶν, καὶ σείων τὴν κεφαλὴν ἐβλεπε τὰ λαϊκὰ ἐκεῖνα πρόσωπα, ἃ ἡ ἀ-

νάγκη χρωματίζει καὶ ρυτιδοῖ, καὶ τὰς χεῖρας ἐκεῖνας, ἃς κινεῖ ἡ γροσία ἐνός ἄρτου καὶ τὰ πάθη ἐνός ἥρωος: τὰς χεῖρας ἐκεῖνας, αἵτινες μόλις κινηθεῖσαι κερδίζουσι ἢ ἓνα στέφανον διὰ τὴν κεφαλὴν, ἢ μίαν ἄλυσιν διὰ τοὺς πόδας.

Ἡ ἀρετὴ ἔτι δὲν εἶχε καταστῆ ἀγνωστος ὑπὸ τὰς ἀριστοκρατικὰς στέγας, οὐδὲ τὸ μεγαλεῖον τῆς ψυχῆς εὐρίσκειτο εἰς ἀντίστροφον λόγον πρὸς τοὺς τόπους, ἐν οἷς διητάτο καὶ ὁμοῦς ἔκτοτε ἠρέσκετο μάλλον διακείμενον ἐν ταῖς τοῦ λαοῦ οἰκίαις ἢ ἐν τοῖς υπερηφάνοις τῶν ἀρχόντων μεγάροις.

Οὕτω, διάφορα σκεπτόμενος καὶ διαφόρους διατρέγων ὁδούς, ἔφθασεν εἰς τὴν ἀκρὰν τῆς Παλαιᾶς Γεφύρας, προὐχώρησεν ἔτι καὶ φθάσεν ἐν τῷ μέσῳ αὐτῆς ἐκυβεν ἀπὸ τοῦ ἔρκους καὶ παρετήρει τὸ ρεῦμα τοῦ ποταμοῦ. Τὴν στιγμὴν ἐκεῖνην, ὅπου αὐτοῦ ἦτο κατελημμένος ὑπὸ τῶν ὄνειροπολήσεων τοῦ παρελθόντος. Εἶδε βαρόνον, λευγεῖμονα, ἐπὶ λευκοῦ ἵππου καὶ φαιδρὸν τὴν ὄψιν, φθάνοντα εἰς τὸ ἀκρὸν τῆς γεφύρας. Εἶδεν αἰφνης ἐξερχομένους ἱκανὸν ἀριθμὸν ὀπλοφόρων, οἵτινες ἀνευ τῆς ἐλαχίστης ἀναβολῆς ἐπέτεθησαν κατ' αὐτοῦ, τὸν ἔρριψαν χαμαὶ καὶ ἔθραυσαν τὴν κεφαλὴν του: εἶδε ρέον ἄφθονον ἀπὸ τῶν πληγῶν του τὸ αἷμα νὰ ἐρυθραίνῃ τοὺς λίθους τῆς γεφύρας καὶ τὸ ἀγαλμα, ὅπερ οἱ εἰδωλοῦνται εἶχον στήσει ἐκεῖ εἰς τὸν τοῦ πολέμου θεόν: καὶ ἠσθάνθη ἐπὶ τῶν παρεῶν του τὰς ρανίδας, ὅθεν τρομάξας ἔφερον εἰς τὸ πρόσωπον ἀμφοτέρας τὰς χεῖρας, ὅπως ἀποτρέψῃ ἀπ' αὐτοῦ τὸ ἀδελφικὸν αἷμα. Εἶτα ἐπεφάνη ὁ δαίμων τῆς διγνοσίας, ὅστις συνέλεξε τὸ αἷμα ἐκεῖνο καὶ ἀναμίξας αὐτὸ μετὰ τῆς ὀργῆς τοῦ θεοῦ τὸ ἔχυσεν αὐθις, ὡς ὄροσον ἐγκλήματος ἐπὶ γῆς ἀφιερωμένης εἰς τὴν δυστυχίαν. Τότε γονιμοποιηθεῖσαι ὑπὸ τοῦ ὀλεθρίου ὑγροῦ ἐξῆλθον γενεαί, αἵτινες, ἀναεοῦσαι τὸ γεγονός τῶν ἐκ τῶν ὀδόντων τοῦ Καδμείου ὄραοντος γεννηθέντων ἀνδρῶν, ἐφαινοντο ὅτι ἦλθον εἰς τὸν κόσμον ὅπως ἀλληλοσφαγῶσι μόνον. Μεθύσασαι ἐξ ὀργῆς καὶ αἵματος, ἐσπάραξαν τὰ μέλη των, ἐκ δὲ τῶν σπλάγγων των κατεσκεύασαν μάστιγας ἀξίας οἰκτου: Μαινάδες, πνέουσαι καταστροφῆν, ἠνέψξαν τοὺς ἀρχαίους τάφους καὶ συλλέξασαι τὰ ὀστά τῶν προγόνων ἔθραυσαν δι' αὐτῶν τὰ κρανία τῶν ἀπογόνων.

Ἐν τῷ κρότῳ τῶν ἐπὶ τῶν κίωνων θραυμένων ὑδάτων, τῷ ἀντηχοῦντι ὑπὸ τὰς στοὰς τῆς γεφύρας, ἐνόμιζεν ὅτι ἤκουε τὴν κραυγὴν, ἣν αἱ παροφχημένοι γενεαὶ ἔρριπτον κατὰ τοῦ μέλλοντος: ἤχον φρικωδῆ, συγκεχυμένον: βάραθρον ἀλγους. ὀουρμῶν, ἐγκλημάτων καὶ ἀναμνήσεων. Καθὼς εἰς τὸν αὐτοκράτορα Περτίναξα — κατὰ τὴν παράδοσιν — πανταχοῦ φοβερὸν ἐπεφαινετο φάντασμα ἀπειλοῦν αὐτὸν θανάτῳ (1), οὕτω καὶ εἰς τὰ πυκνὰ ἐκεῖνα τοῦ ποταμοῦ κύματα ἐνόμιζεν ὅτι ἐβλεπε τὰς γιγαντιαίας μορφὰς τῶν παρελθόντων αἰώνων φευγούσας, δίκην μονομάχων, ἀπὸ τοῦ κἀθημαγμένου σταδίου, καὶ τρεχούσας πρὸς τὴν αἰωνιότητα, διακόμενας διὰ τοῦ ξίφους ὑπὸ τῶν ἐπερχομένων αἰώνων. Τὰ ἐπὶ τῆς ὄχθης

φῶτα ἔρριπτον ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ποταμοῦ μακρὰς γραμμὰς φωτός, ὥστε τὰ ἐξωγκωμένα καὶ ὀρμητικὰ κύματα, διερχόμενα αὐτάς, ἀντανέκλων ἀπαισίαν λάμπφιν, ὁμοιάζουσαν πρὸς τὴν τοῦ πατροκτόνου ξίφους.

Ὁ ὀδοιπόρος, μὴ ἀντέγων εἰς τὰ τῆς φαντασίας αὐτοῦ φάσματα, ἀνόφου τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸ στερέωμα. Ὁ οὐρανὸς ἐκαλύπτετο ἐν μέρει ὑπὸ νεφῶν, ἀλλ' ἐφαίνετο ἀκτινοβολῶν καὶ ἀστῆρτις, λαμπρόμενα αὐτάς, ἀντανέκλων ἀπαισίαν λάμπφιν, ὁμοιάζουσαν πρὸς τὴν τοῦ πατροκτόνου ξίφους. Ὁ ὀδοιπόρος, μὴ ἀντέγων εἰς τὰ τῆς φαντασίας αὐτοῦ φάσματα, ἀνόφου τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸ στερέωμα. Ὁ οὐρανὸς ἐκαλύπτετο ἐν μέρει ὑπὸ νεφῶν, ἀλλ' ἐφαίνετο ἀκτινοβολῶν καὶ ἀστῆρτις, λαμπρόμενα αὐτάς, ἀντανέκλων ἀπαισίαν λάμπφιν, ὁμοιάζουσαν πρὸς τὴν τοῦ πατροκτόνου ξίφους. Ὁ ὀδοιπόρος, μὴ ἀντέγων εἰς τὰ τῆς φαντασίας αὐτοῦ φάσματα, ἀνόφου τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸ στερέωμα. Ὁ οὐρανὸς ἐκαλύπτετο ἐν μέρει ὑπὸ νεφῶν, ἀλλ' ἐφαίνετο ἀκτινοβολῶν καὶ ἀστῆρτις, λαμπρόμενα αὐτάς, ἀντανέκλων ἀπαισίαν λάμπφιν, ὁμοιάζουσαν πρὸς τὴν τοῦ πατροκτόνου ξίφους.

Τὸ ἄλγος ἐπιζητεῖ τὴν ὁμιλίαν τῶν ἀνθρώπων, ἢ δὲ χαρὰ συγνάκις τὴν λησμονεῖ. Παρὰ πολλοῖς, τοῦτο συμβαίνει κατὰ σκέψιν, καὶ εἶναι ἀξιόμειπτον παρὰ πλείστοις κατὰ φύσιν, καὶ εἶναι ἀξιοσυγχώρητον. Ὁ ὀδοιπόρος, καταβληθὸν ὑπὸ τῶν πάθους, ἐμνήσθη τοῦ ἀνδρός, ὃν κατ' ἀρχὰς ἤθελε νὰ ἐπισκεφθῆ, ἀλλ' εἶχε λησμονήσει ἐν ταῖς ἡδέαις ὄνειροπολήσεσιν του. Κατελθὼν τὴν γεφυραν, διήλθε τὸ πλείστον τῆς ὁδοῦ τῶν Γουίτσιαρδίνων, εἶχε δὲ φθάσει εἰς τὸ τέρμα τοῦ δρόμου του, ὅτε ἐνόμιζεν ὅτι εἶδε, καὶ εἶδε πράγματι, μορφὴν τινα ἀκίνητον ἰσταμένην πρὸ τῆς θύρας τοῦ φίλου του. Ὡς συμβαίνει τὴν νύκτα, ἡ μορφή ἐκεῖνη ἐφαίνετο ἰγνογραφουμένη μέλαινα ἐπὶ ἐδάφους ἥττον σκοτεινοῦ. Ὁ ποδῆρης αὐτῆς ἐπενδύτης, ἐξωσμένος περὶ τὴν ὄψιν, ἐπιπτε διαγράφων ὠραιότατας πτυχὰς ἢ μὲν τῶν χειρῶν τῆς ἐκρέματα χαλαρὰ ἢ δὲ ἑτέρα, στηριζομένη ἐπὶ τοῦ παραστάτου τῆς θύρας, ὑπεβάσταζε τὴν κεφαλὴν, ὥσει ἢ τοῦ ἐπὶ τάφου θρηνοῦντος ἀγάλματος.

Ὁ ὀδοιπόρος ἔστη μικρὸν ἀσφάλλων, προσεπάθησε νὰ διακρίνῃ καλλιτέρον: καὶ ἠσθάνθη ἀκουσίαν παραγῆν. Προχίσε νὰ βηματίσῃ βραδύτερον: ἐπιθύρισε λόγους τινάς: ἐποίησε θόρυβον: μάτην! ὁ ἀγνωστος βεβηθισμένος εἰς τὰς σκέψεις του ἐφαίνετο ὅτι δὲν ἦτο ζῶν. Ἐπλησίασεν εἰς αὐτόν, ἐπλησίασεν ἔτι μάλλον: ἡ μορφή ἐκεῖνη ἐφάνη αὐτῷ γνωστῆ: διατάζει νὰ τὴν ἀναγνωρίσῃ: τὴν ἀναγνωρίζει ἐπὶ τέλους, καὶ διὰ φωνῆς, ἥτις ἐδήλου πλήμυραν ἀγάπης καὶ ἐλπίδος πληρωθεῖσαν, ἀνέκραξεν:

— Βουοντελμόντη!

Καὶ ὁ ἀγνωστος, ὥσει βιαίως ἀφυπνισθεῖς, ἀνεπήδησε πρὸς τὰ ὀπίσω κραυγάσας:

— Ἀλαμάνη!

Καὶ ἐορίφθησαν εἰς τὰς ἀγκάλας ἀλλήλων, καὶ ἕκαστος αὐτῶν ἠσθάνετο τὴν καρ-

(1) Ἰουλ. Καπιτωλίνος.

νη των ψυχορραγούντων δικαίων, όπως αποσβῆ τις εφόδους του καταχθονίου πνεύματος. Ἦτο σῶμα, ἐξ ἐκείνων, ἅτινα τὰ ἐτη διερχόμενα δὲν βλάπτουσιν, ἀλλὰ τροποποιοῦσι καθιστώντα αὐτὰ διαφοροτρόπως ὠραία: καὶ ψυχὴ, ἐξ ἐκείνων, ἃς ἡ λύπη κάμπτει μικρὸν, ἀλλὰ δὲν θραυεῖ: ἡ δὲ χαρὰ εὐφραίνει, ἀλλὰ δὲν ἐξάπτει: Σῶμα καὶ ψυχὴ, ἐξ ἐκείνων, ἃς σπανίως παρέχει ὁ Θεὸς εἰς τὴν γῆν, ὅπως ἀποδείξῃ εἰς τοὺς ἐκφυλισθέντας ἀνθρώπους ὅποιον ἐν τῇ θείᾳ αὐτοῦ ἰδέᾳ εἶχε συλλάβει τὸ πλάσμα, πρὶν ἢ ἀσύγγνωστον ἐγκλημα ἀποκληρώσῃ αὐτὸ τοῦ γῆινου παραδείσου. — Ἀφωσιωμένος εἰς τὴν θυσίαν, θὰ ἰκέτευε νυχθημερόν — ἂν τοῦτο ἠδύνατο νὰ γείνη — ὅπως πάντα τὰ ἐγκλήματα καὶ τὰς τιμωρίας τῶν ἀνθρώπων ἡ αἰωνία δικαιοσύνη συγκεντρώσῃ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του, δεχθῆ δὲ αὐτὸν θῆμα ἐξιλασμοῦ· οὗτος δὲ δὲν θὰ συνεμερίζετο μετ' ἄλλου τὸν σταυρὸν τοῦ Κυρηναίου, οὐδ' ἕνεκα δειλίας θὰ ἀπέκρουε τὸ πατήριον τῶν Παθῶν, οὕτως μίαν ρανίδα δὲν θὰ ἀντήλασσε πρὸς ὅλα τὰ τοῦ κόσμου βασίλεια: τοῦτον, ὅπως προσφιλεῖς καὶ ἐνδοξος πέση παρ' ἡμῖν ἡ ἐλευθερία, ὤρισεν ὁ οὐρανὸς μαρτυρα τοῦ δικαίου καὶ τελευταίου τῶν γενναίων Ἰταλῶν.

Πολλοὶ ἄλλοι ἦσαν ἐτι ἐν τῷ κοιτῶνι, διαφόρους τηροῦντες στάσεις, ἐκδηλοῦσας τὴν λύπη των, — ἐντεῦθεν, ὅταν σκέπτομαι διὰ πόσων τρόπων ἐκδηλοῦται ἡ λύπη, ἐνῶ δι' ὀλιγίστων πράττει τοῦτο ἡ χαρὰ, πῶς ὡς μόνη ὁδὸς τῆς εἰσόδου ἡμῶν ἐν τῷ κόσμῳ ἐδόθησαν ἡμῖν οἱ τῆς μητρὸς κόλποι, ἐνῶ αἱ τῆς ἐξόδου εἶναι ἀπειράριθμοι, ὁ νοῦς μου ταρασσεται, διότι ἀμειλικτὸς δυναμὶς ἐξεσφενδόνησεν ἡμᾶς ἐν τῷ πελάγει τῆς ζωῆς φέροντας περὶ τὸν λαίμῳ δεδεμένον τὸν λίθον τῆς ἀθλιότητος. Ἄλλ' ἃς μὴ ἀπελπίζωμεθα, διότι — καὶ τοι δι' ἡμᾶς δὲν ὑπάρχει ἄλλη θεραπεία, πλὴν τῶν δακρῶν — ἡ διηνηκῆς ρανὶς ἔχει τὴν δύναμιν νὰ κοιλαίνῃ τὸν ἀδάμαστα, αἱ δὲ γενεαὶ, διαδεχόμεναι ἀλλήλας ἐν τῷ ἔργῳ τούτῳ, δύνανται νὰ κλαίωσιν ἐν ἀνέσει κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν αἰῶνων.

Μαρία, ἡ σύζυγος τοῦ Νικολάου, μετὰ τῶν τριῶν υἱῶν τῆς, Γουίδου, Πέτρου καὶ Βερνάρδου, διέμενε πρὸ πολλοῦ ἐν τῇ ἐξοχῇ τῆς νόσου δ' ἐπελθούσης αἰφνιδίως, δὲν κατορθώθη νὰ εἰδοποιήσωσιν αὐτοὺς ἐγκαίρως. Ἴσως κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ συνηνωμένοι συνδιέλεγοντο περὶ τῶν τῆς πατρίδος πραγμάτων, βελτίονα δ' ἠλπίζον τὴν τύχην τοῦ πατρὸς των, ὅστις ἐπὶ ἰδίῳ κινδύνῳ καὶ αὐτῆς οὐ μικρᾷ ὠφελείᾳ, ἐν καιροῖς χαλεποῖς, ἔργῳ τε καὶ νοουθεσίᾳ τὴν ὑπεστήριξε, καὶ τώρα βεβαίως δὲν θὰ ἠρνεῖτο αὐτῇ τὰς γνώσεις, ἃς διὰ πολυετοῦς πείρας καὶ μακρᾶς τῶν κοινῶν πράξεως ἀπέκτησεν ἀλλ' ἀκριβῶς τότε ἡ ἐλπίς ἀπῆρε τῆς οἰκίας τοῦ Μακκιαβέλλη, καταλείπουσα αὐτὴν ἔρμαιον πολεμίας εἰμαρμένης.

Οἱ δύο φίλοι, μόλις τολμῶντες ν' ἀναπνεύσωσιν, εἰσῆλθον εἰς τὸν κοιτῶνα καὶ προχωρήσαντες ἕστησαν πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ ψυχορραγούντος. Οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ ἐγκατέλειπον ἀμέσως τὸ ἀπλανές αὐτῶν: αἱ πρὶν σχεδὸν ἐσθεσμέναι κόραι ἤρξαντο στρεφόμεναι, εἶτα προσηλώθησαν ἐν συνειδήσει ἐπὶ τῶν περίεξι ἀντικειμένων. Τότε ἡ χαρὰ ἐξεδηλώθη ἐν ὑστάτῳ μειδιάματι ἐπὶ τοῦ ὑπὸ τοῦ θανάτου κατεληγμένου ἐκείνου προσώπου, ὡς ὁ ἥλιος ἀπὸ τοῦ χειλὸς τοῦ ἡμερησίου τάφου τοῦ διὰ χαυνῆς ἀκτίνος

θωπεύει τὰς ἀκρας τῶν κωδωνόστασιων, τοὺς πύργους καὶ τὰ ὄρη, ἅτινα κατὰ τὸ ἡμισυ ἔχει κεκαλυμμένα ἡ αὐξοῦσα φρίκη τῆς νυκτὸς ἐκίνησε τὰ χεῖλη καὶ εἶπε:

— Σὰς περιέμενα: σιωπῆ! Ἐγὼ νὰ σὰς εἰπῶ λόγους ἀξίους καὶ ὑμῶν καὶ ἐμοῦ, καὶ ὅστινες δὲν θὰ ἦναι ἀνωφελεῖς ὅλως εἰς τὴν ἀνθρωπότητα καὶ τὴν πατρίδα, θὰ ἦναι δὲ ἀναγκαῖοι εἰς τὴν οἰκογένειάν μου. Ἡ φύσις μὲ καλεῖ, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἔτοιμος. Διατί κλαίετε; θὰ καλέσῃ καὶ σὰς ἐτι. Ἐπειδὴ δὲ καὶ τὸ γῆρας προηγεῖται τοῦ θανάτου, θεωρῶ τὸν θάνατον εὐσπλαγγίαν: ἐγὼ δὲ ὀφείλω νὰ εὐχαριστήσω αὐτῷ, διότι δὲν ἦλθε νὰ κλείσῃ τοὺς ὀφθαλμούς μου, πρὶν ἢ ἰδῶσι τὴν τῆς ἀναστάσεως τῆς πατρίδος ἡμέραν. Τώρα, ναί, αἰσθάνομαι ἐμαυτὸν ἰκανὸν νὰ ἐπικαλεσθῶ διὰ τῆς καρδίας τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, διότι τὸ στόμα μου ἐν τῇ πλατείᾳ τῆς ἐξουσίας, ἐνώπιον τοῦ οὐρανοῦ ἐκραύγασε: Ζήτω ἡ ἐλευθερία!... Σιωπῆ! ὅπως μὴ ἀπολεσθῇ ἡ γνώσις τοῦ γέροντος. Αἱ ἀνθρώπινοι γενεαὶ διερχονται ὡς σκιαί, ἀλλὰ πρὶν ἢ ἀποσπρθῶσιν ὑπὸ τὸν μανθῶνα τοῦ Θεοῦ παραδίδουσιν εἰς τὰς ἐπερχομένας τὸν τῆς ἐπιστήμης πυρσόν. Αὕτη, ὡς τὸ ἱερὸν πῦρ τῆς ἐστίας, καὶ τοι ἀλλάσσει ἱερεῖς, καίει καὶ αὐξάνει διὰ τῶν αἰῶνων, μὴ φοβουμένη πλέον τὸν τῆς βαρβαρότητος ἀνεμον. Πλησιάσατε, καὶ ἐνωτισθήτε τοὺς τελευταίους λόγους μου, διότι θὰ ἀνοίξω πρὸς ὑμᾶς τὴν καρδίαν μου, ὡς ἂν ἡμῖν ἐν τῷ δικαστηρίῳ τοῦ Αἰωνίου

Οἱ δύο φίλοι, καταληφθέντες ὑπὸ θρησκευτικῆς φρίκης, ἐπλησίασαν καὶ χαιρετίσαντες διὰ τοῦ βλέμματός τοὺς περιστώτας, ἐστάθησαν ἀκίνητοι ὅπως ἀκροασθῶσι ὁ Νικολάος ἐπανέλαβεν:

— Ἡ τύχη ἐξυφαίνει κατὰ μέγαν μέρος τὸ ὕψος τῶν ἀνθρωπίνων συμβάντων· οἱ Ρωμαῖοι, ὅστινες ἐπραξάν σχεδὸν πᾶν ὅτι ἠθέλησαν, βωμοὺς καὶ ναοὺς πλείους ἤγειρον εἰς τὴν Τύχην, ἀποδεικνύοντες διὰ τούτου λίαν φρονίμως ὅτι ἐγίνωσκον δύναμιν τινὰ ἀνωτέραν τῶν θνητῶν, ἥτις ἀρέσκειται συχνάκις νὰ ὑποβοηθῇ, ἀλλὰ συχνάκις καὶ νὰ ματαιώη, τὰ σχέδιά των.

Ἡ τύχη μόνη συνήθως προτιμᾶται τῆς μόνης ἀρετῆς, διότι ἐκείνην μὲν εἶδομεν πολλάκις ἄγουσαν εἰς ἀγαθὸν τέλος τὰς ἐπιχειρήσεις, ἐνῶ ἡ ἀρετὴ τελευταίᾳ πάντοτε κακῶς. Καθὼς δὲ καὶ ἡ ζωὴ τῶν λαῶν παρατείνεται μετὰ τῶν αἰῶνων, οὕτω καὶ ἡ εὐδαιμονία των δὲν περικλείεται εἰς μίαν ἢ δύο ἐπιχειρήσεις εὐτυχῶς διεξαχθείσας: ἀλλ' εἰς σειράν γεγονότων συντελεσθέντων. Ἐκ τούτου, κρίνω τὴν τύχην ὑπὲρ πᾶν μέτρον ὠφέλιμον εἰς τὴν βραγυσίαν ἐνὸς ἀνθρώπου ζωῆν, ἀλλὰ μικρὸν ὠφελούσαν τὴν κυβέρνησιν τῶν Κρατῶν, ἀπεναντίας βλάπτουσαν αὐτήν, ἂν μὴ ἡ ἀρετὴ καθηλώσῃ τὸν τροχὸν τῆς. Ἡ τύχη ἐν πολλαῖς περιστάσεσιν ὑπῆρξεν εὐνοῦς εἰς τοὺς Φλωρεντινοὺς, πολλάκις ἔσωσεν αὐτοὺς ἀπὸ τῆς δουλείας, ὡς κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Καστρούσιου καὶ τοῦ Βισκόντη· πολλάκις δ' ἀπέδωκεν αὐτοῖς τὴν ἐλευθερίαν ὡς κατὰ τὴν διάβασιν Καρόλου τοῦ Η', — αὐτὸ τοῦτο συνέβη καὶ νῦν. Τῷ 1494, οἱ συνετώτεροι τῶν πολιτῶν ἐνόμιζον ὅτι ἡ πατρίς ἀπώλετο, καὶ ὅμως Πέτρος ὁ Μεδίκος ἐξωρίσθη, τὸ δὲ κράτος ἐσώθη. Τῷ 1527, ὁ Βουρβόνος ἐφαίνετο θέλων ν' ἀνατρέψῃ τὴν Φλωρεντίαν, καὶ ὅμως προσέβαλε τὴν Ρώμην, ἐπίεσε τὸν Πάπαν καὶ κατώρθωσε ν'

ἀπαλλάξῃ ἡμᾶς τοῦ μισητοῦ τῶν Μεδίκων ζυγοῦ. Ταῦτα ἦσαν δῶρα τῆς τύχης, καὶ καθ' ὃ δῶρα ἢ δὲν ἠγαπήσαμεν αὐτὰ ὡς ἔπρεπε, ἢ ὀλίγον ἐφροντίσαμεν νὰ τὰ περιφρουρήσωμεν, ὡς ὠφείλομεν. Ἄν ἠθέλομεν δαπανήσαι δι' αὐτὰ ἰδρώτα καὶ αἷμα, θὰ τὰ διετηροῦμεν βεβαίως μᾶλλον πεφροντισμένως. Οἱ Ἑβραῖοι ἀπεστράφησαν τὸ μάνα, καὶ τοι ἠδύτατον, διότι ἐπιπέτην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ συνέλεγον αὐτὸ ἀκόπως καὶ ἀφθόνως. Εἰς τοὺς ἀνθρώπους οὐδέποτε ἀποβαίνει ἀηδὴς ὁ ἄρτος, διότι κερδίζουσιν αὐτὸν διὰ μάχων. Τὰ πράγματα τῆς τύχης ἐπεκτείνονται λίαν, δὲν ριζοβολοῦσιν ἑμῶς τὰ τῆς ἀρετῆς ἔγουςι διαφόρως. Ἐντεῦθεν, μετὰ ἀκριβῆ σύγκρισιν, προτιμῶ τῆς τύχης τὴν μὴ δυστυχοῦσαν ἀρετὴν. Δὲν θὰ ἐμιλήσω περὶ τῶν καλῶν μετῶν, ἅτινα παρημελήθησαν, καὶ τῶν χειριστῶν, ἅτινα ἠκολουθήσαμεν ἀπὸ τοῦ 1494 ἄχρι τοῦ 1512, ἤτοι καθ' ἅπασαν τὴν διάρκειαν τῆς δευτέρας τῶν Μεδίκων ἐξουσίας. Ἡ ἱστορία ἐγράφεζεν ἐπὶ τῶν ἀρειχαλκίων πλακῶν τῆς τῶν τε καιροῦς, τοὺς ἀνδρας καὶ τὰ ἐγκλήματά των, καὶ παρῶθεν αὐτὰ εἰς τὴν μνήμην ἴνα τὰ φυλάττῃ. Ὁ καιρὸς ἐπέγει, ἡ ὁδὸς εἶναι μακρὰ, δὲν πρόκειται δὲ νῦν νὰ φιλοσοφήσωμεν ἐπὶ τῶν ἀρχαίων πράξεων, ἀλλὰ νὰ δώσωμεν συμβουλὰς διὰ τὰς παρούσας καὶ τὰς μελλούσας. Ἡ τύχη, ἀφοῦ ὑπῆρξεν ὅτε μὲν εὐμενῆς, ὅτε δὲ δυσμενῆς εἰς τοὺς Μεδίκους, ἐφάνη ὅτι ἐγκατέλειπεν αὐτοὺς ὀριστικῶς τῷ 1527. Μόλις ἔμειναν κληρονόμοι τοῦ αἵματος τῆς οἰκογενείας ταύτης, οὐχὶ ὅμως καὶ τῶν ἀρετῶν τῆς. Ἦτο καὶ εἶναι ἐτι ἡ πόλις διηρημένη εἰς διάφορα κόμματα: ἄλλοι συμπαθοῦσι πρὸς τοὺς Μεδίκους, καὶ ἐξ αὐτῶν οἱ μὲν ποθοῦσι τὴν ἀπόλυτον μοναρχίαν, ὅτι δὲ θέλουσι τοὺς Μεδίκους, οὐχὶ κυρίους, ἀλλ' ἀρχηγούς φιλελευθέρας κυβερνήσεως: ἄλλοι εἶναι ἐναντίον αὐτῶν, καὶ ἐκ τούτων οἱ μὲν μισοῦσι περισσώτερον τοὺς Μεδίκους, ἢ ὅσον ἀγαπᾶσι τὴν δημοκρατίαν, οἱ δὲ ἀγαπᾶσι περισσώτερον τὴν δημοκρατίαν ἢ ὅσον μισοῦσιν ἐκείνους: καὶ ἄλλοι τὴν τυραννίαν ἐπίσης καὶ τοὺς Μεδίκους βδελύσσονται. Παρὰ πᾶσι, πλὴν τῶν τελευταίων τούτων, μωρία! διότι εἰς τὰς πολιτικὰς μεταβολὰς, δέον νὰ ὑπάρχῃ ὑπ' ὄψιν ὀρισμένον τέλος. Αἱ τοιαῦται παιδιὰ δὲν ὠφελούσιν οἱ καιροὶ ἐπέργονται χαλεπαί, ἐπιέγουσι, καὶ ὁ ἀνθρώπος αἰφνης, ἀνευ ἰδέας, ἐξουθεῖται ἐκεῖ, ὅπου δὲν ἐπιθυμεῖ νὰ εὐρεθῇ, ὁ λαὸς ἐν τούτοις ἔμμενεν ὡς αἱ κάμηλοι γουυπετῶν ὑπὸ τὸ βάρος ἡλοκίμετο τοῦτο βαρὺ, ἀλλὰ παρασυρόμενος ἐκ τῶν νεωτέριστων ἠγγόνι ποῖαν ἀπόφασιν νὰ λάβῃ ὅπως ρίψῃ αὐτὸ ἀπὸ τῆς ράχιδός του.

(Ἔσται συνέχεια).

Η ΕΒΔΟΜΑΣ ΠΩΛΕΙΤΑΙ

καὶ κατὰ φύλλον ἐπὶ ἐνωτοτέρῳ χαρτον.

Ἐν Ἑλλάδι τὸ φύλλον	λεπτα	10
» » τὸ παράρτημα	»	5
Ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ τὸ φύλλον	»	15
» » τὸ παράρτημα	»	10

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΕΝΩΣΕΩΣ
Ὅδὸς Ἀέκκ — Στοῦ Σιμοπούλου.